

Sygn. akt III APa 55/12

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 5 kwietnia 2013 r.

Sąd Apelacyjny w Katowicach

Wydział III Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący	SSA Marek Procek (spr.)
Sędziowie	SSA Jolanta Pietrzak SSA Zbigniew Gwizdak
Protokolant	Beata Przewoźny

po rozpoznaniu w dniu 29 marca 2013r. w Katowicach

sprawy z powództwa A. W. (A. W.)

przeciwko Skarbowi Państwa - Okręgowemu Inspektoratowi Służby Więziennej w K.

o zapłatę uposażenia

na skutek apelacji pozwanego Skarbu Państwa - Okręgowego Inspektoratu Służby Więziennej w K.

od wyroku Sądu Okręgowego - Sądu Pracy w Katowicach

z dnia 11 lipca 2012r. sygn. akt IX P 30/12

1. zmienia zaskarżony wyrok w całości i oddala powództwo,

2. zasądza od powódki A. W. na rzecz Skarbu Państwa – Prokuratorii Generalnej kwotę 5.400zł (pięć tysięcy czterysta złotych) tytułem kosztów zastępstwa procesowego pozwanego Skarbu Państwa- Okręgowego Inspektoratu Służby Więziennej w K. za obie instancje.

/-/ SSA J.Pietrzak /-/ SSA M.Procek /-/ SSA Z.Gwizdak

Sędzia Przewodniczący Sędzia

Sygn. akt: III APa 55/12

UZASADNIENIE

Powódka A. W. w pozwie wniesionym przeciwko Skarbowi Państwa - Okręgowemu Inspektoratowi Służby Więziennej w K. domagała się zasądzenia na swoją rzecz kwoty 109.146,00 zł wraz z ustawowymi odsetkami od dnia

2 września 2011 r. oraz kosztów procesu wg norm przepisanych.

W uzasadnieniu żądania pozwu powódka wskazała, iż jako funkcjonariusz Służby Więziennej, pełniła służbę u pozwanego na stanowisku radcy prawnego w randze podporucznika. W związku z toczącym się przeciwko powódce postępowaniem karnym, pozwany decyzją z dnia 3 lipca 2008 r. obligatoryjnie zawiesił powódkę w czynnościach służbowych na okres trzech miesięcy, a kolejną decyzją z dnia 2 października 2008 r. zawiesił powódkę na okres do czasu prawomocnego zakończenia postępowania. Jednocześnie zawieszono powódce wypłatę połowy należnego jej uposażenia w wysokości 2.759,50zł.

W dniu 13 maja 2011 r. Sąd Rejonowy w Jastrzębiu Zdroju wydał wyrok, w którym warunkowo umorzył postępowanie karne. Wyrok ten uprawomocnił się w dniu 27 czerwca 2011 r. Powódka powróciła do pełnienia czynności służbowych, a z dniem 27 czerwca 2011 r. ustalono powódce pełne uposażenie z uwzględnieniem podwyżki uposażenia zasadniczego. Mimo zaistnienia przesłanek z art.95 ust.2 ustawy z dnia 9 kwietnia 2010 r. o Służbie Więziennej, powódce nie wypłacono zawieszonyj części uposażenia za okres od 1 sierpnia 2008 r. do 26 czerwca 2011 r.

Pozwany, reprezentowany przez Prokuratorię Generalną Skarbu Państwa wniósł o oddalenie powództwa i zasądzenie na swoją rzecz kosztów postępowania, w tym kosztów zastępstwa procesowego, podnosząc, że w stosunku do powódki nie może mieć zastosowania art.95 ust.2 ustawy z dnia 9 kwietnia 2010 r. o Służbie Więziennej, a jedynie art.95 ust.3 i 4 tejże ustawy, stanowiący, że w przypadku warunkowego umorzenia postępowania funkcjonariuszowi nie przysługuje wypłata zawieszonyj części uposażenia. Nadto pozwany podał, że w przypadku powódki nie doszło do wydania decyzji administracyjnej w przedmiocie uchylenia zawieszenia w czynnościach służbowych, zgodnie z art.218 ust.1 pkt 4 ustawy z dnia 9 kwietnia 2010 r. o Służbie Więziennej.

Wyrokiem z dnia 11 lipca 2012 r. Sąd Okręgowy – Sąd Pracy w Katowicach w punkcie 1 zasądził od strony pozwanej na rzecz powódki kwotę 109.146,00 zł z ustawowymi odsetkami od dnia 2 września 2011 r., zaś w punkcie 2 zasądził od strony pozwanej na rzecz powódki kwotę 8.158,00 zł tytułem kosztów procesu.

W ocenie Sądu Okręgowego, w niniejszej sprawie istniał - nie kwestionowany przez strony - stan faktyczny wynikający nie tylko z akt osobowych powódki, ale i jej zeznań w charakterze strony. Niekwestionowana była również przez pozwanego wysokość zgłoszonego przez powódkę roszczenia, które w oparciu o art.220 ustawy z dnia 9 kwietnia 2010 r. o Służbie Więziennej w zw. z art.217 ustawy, podlega rozpoznaniu przez sąd pracy.

Na podstawie akt osobowych powódki Sąd pierwszej instancji ustalił, że powódka, jako funkcjonariusz służby więziennej, w związku z przedstawionym jej zarzutem popełnienia przestępstwa z art.286 §3 k.k., na podstawie decyzji personalnej nr (...)dnia 3 lipca 2008 r., zgodnie z art.37 ust.1 i 3 oraz art.120 ust.1 ustawy z dnia 26 kwietnia 1996 r. o Służbie Więziennej (Dz. U. Nr 207 z 2002 r. poz.1761 ze zm.), zawieszona została w czynnościach służbowych na okres trzech miesięcy. Było to tzw. zawieszenie obligatoryjne. Jednocześnie na czas zawieszenia, począwszy od 1 sierpnia 2008 r., zawieszono powódce wypłatę 50% należnego jej uposażenia.

Kolejną decyzją z dnia 2 października 2008 r. nr(...), na zasadzie art.37 ust.1 i 3 oraz art.120 ust.1 ustawy z dnia 26 kwietnia 1996 r. o Służbie Więziennej, przedłużone zostało zawieszenie powódki w czynnościach służbowych na okres od 4 października 2008 r. do czasu prawomocnego zakończenia postępowania karnego. W dalszym ciągu zawieszona też była wypłata 50% uposażenia powódki.

Wyrok Sądu Rejonowego w Jastrzębiu Zdroju z dnia 13 maja 2011 r., sygn. akt II K 394/09, warunkowo umarzający postępowanie karne uprawomocnił się z dniem 27 czerwca 2011 r. Wtedy też nastąpiło uchylenie zawieszenia powódki w czynnościach służbowych, albowiem spełnił się termin końcowy wskazany w decyzji z dnia 2 października 2008 r. stanowiący o tym, że zawieszenie powódki w czynnościach służbowych miało trwać do czasu prawomocnego zakończenia postępowania karnego.

Zdaniem Sądu Okręgowego, wbrew twierdzeniom pozwanego, nie było koniecznym wydanie w tej kwestii decyzji, o jakiej mowa w art.218 ust.1 pkt 4 ustawy o Służbie Więziennej z dnia 9 kwietnia 2010 r. (Dz. U. Nr 79 poz.523 ze zm.). Przepis ten,

po pierwsze stanowi, że w formie decyzji rozstrzyga się sprawy dotyczące zawieszenia w czynnościach służbowych. Gdyby nawet przyjąć, że przez „sprawy dotyczące zawieszenia w czynnościach służbowych” należy rozumieć też sprawy o uchylenie zawieszenia, to w okolicznościach nin. sporu niemożliwym byłaby interpretacja decyzji personalnej, w której mowa jest o przedłużeniu zawieszenia do czasu prawomocnego zakończenia postępowania karnego. Nie do pogodzenia, bowiem z treścią tej decyzji byłoby dalsze pozostawanie funkcjonariusza w zawieszeniu, mimo prawomocnego zakończenia postępowania karnego, ale wobec niewydania stosownej decyzji o uchyleniu zawieszenia. Sąd I instancji wskazał na uzasadnienie NSA w Warszawie do wyroku z dnia 23 lutego 2007 r., I OSK 1757/06, w którym sąd administracyjny stwierdził, że „ustawa o Służbie Więziennej nie reguluje wprost kwestii uchylenia zawieszenia w czynnościach służbowych. Należy jednak przyjąć, że skutki takie może pociągać tylko ustanie przyczyn zawieszenia. Jeżeli zawieszenie funkcjonariusza w czynnościach służbowych jest obligatoryjne i funkcjonariusz został zawieszony w czynnościach służbowych z uwagi i na czas trwania postępowania karnego, to tylko zakończenie takiego postępowania karnego w trakcie trwania stosunku służbowego może uzasadniać uchylenie zawieszenia. Z istoty zawieszenia w czynnościach służbowych wynika bowiem, że instytucja ta powiązana jest z istniejącym stosunkiem służbowym. W momencie zwolnienia ze służby decyzja o zawieszeniu wygasa. Uchylenie zawieszenia jest zatem możliwe tylko w trakcie trwania stosunku służbowego i wyłącznie z powodu ustania przyczyn stanowiących podstawę zawieszenia”. Według Sądu Okręgowego, nie zasługują przy tym na uwzględnienie argumenty pozwanego, iż w/w orzeczenie dotyczy stanu prawnego regulowanego poprzednio obowiązującą ustawą z dnia 26 kwietnia 1996 r. o Służbie Więziennej, albowiem ówczesnie obowiązujące jej przepisy w art.37 i art.120 i 121 zasadniczo powielone zostały w aktualnie obowiązującej ustawie z dnia 9 kwietnia 2010 r. w art.37 i art.95. Ponadto okoliczność, że do uchylenia zawieszenia faktycznie doszło, wynika z pisma pozwanego z dnia 8 lipca 2011 r. nr(...) w którym pozwany informuje powódkę, że od chwili obecnej obowiązana jest do pełnienia służby na stanowisku radcy prawnego, w związku z prawomocnym zakończeniem postępowania karnego. Nie można, bowiem jednocześnie być zawieszonym w czynnościach służbowych i obowiązany do ich pełnienia.

Powołując się na przepis art.95 ust.1 i 2 ustawy z dnia 9 kwietnia 2010 r. o Służbie Więziennej, Sąd pierwszej instancji stwierdził, iż wobec powódki spełnieniu uległy wszystkie przesłanki zawarte w przepisie art.95 ust.2, albowiem doszło do uchylenia zawieszenia,

a powódka nie została skazana prawomocnym wyrokiem sądu za przestępstwo umyślne, ścigane z oskarżenia publicznego lub umyślne przestępstwo skarbowe z oskarżenia publicznego lub umyślnie popełnione przestępstwo skarbowe lub ukarana karą dyscyplinarną wydalenia ze służby. Orzeczeniem nr (...) Dyrektora Okręgowego Służby Więziennej

z dnia 1 września 2011 r. umorzono wobec powódki postępowanie dyscyplinarne. Wobec powódki postępowanie karne warunkowo umorzono. Choć orzeczenie o warunkowym umorzeniu postępowania potwierdza, że oskarżony popełnił przestępstwo, to nie jest to jednak, zdaniem Sądu Okręgowego, orzeczenie skazujące, o jakim mowa w tym przepisie.

Według tego Sądu, nie można podzielić poglądu pozwanego, że do powódki powinien mieć zastosowanie art.95 ust.4 ustawy z dnia 9 kwietnia 2010r. o Służbie Więziennej, który stanowi, że przepis ust.3 art.95 nie stosuje się w przypadku gdy postępowanie karne

o przestępstwo lub przestępstwo skarbowe, o których mowa w ust.2, umorzono z powodu przedawnienia, amnestii, a także w przypadku warunkowego umorzenia tego postępowania. Przepis zaś art.95 ust.3 stanowi, że w razie prawomocnego umorzenia postępowania karnego o przestępstwo lub przestępstwo skarbowe lub uniewinnienia prawomocnym wyrokiem sądu w tej sprawie, funkcjonariusz otrzymuje zawieszoną część uposażenia oraz podwyżki

tego uposażenia, wprowadzone w okresie zawieszenia, chociażby umorzenie lub uniewinnienie nastąpiło po zwolnieniu funkcjonariusza ze służby.

Sąd pierwszej instancji zauważył, że już sama literalna wykładnia tego przepisu pozwala na przyjęcie, że art.95 ust.3 nie stosuje się w okolicznościach wskazanych w art.95 ust.4. Artykuł 95 ust.3 ustawy uchylenie skutków finansowych zawieszenia w czynnościach służbowych łączy z określonym zakończeniem postępowania karnego. Z przepisu tego, związanego z ust.4 art.95 wynika bowiem, że funkcjonariusz nabywa prawo do zawieszono uposażenia (zwiększonego o ewentualne podwyżki wprowadzone w okresie zawieszenia) tylko w przypadku prawomocnego umorzenia postępowania karnego (z wyjątkiem warunkowego umorzenia oraz umorzenia postępowania z uwagi na przedawnienie lub amnestię). Wypłata takiego uposażenia nie jest wówczas uzależniona od żadnych innych dodatkowych warunków, w szczególności nie zależy od tego czy funkcjonariusz pozostaje w służbie czy też stosunek służbowy - i na jakiej ewentualnie podstawie - został z nim rozwiązany oraz od tego czy uchylone zostało zawieszenie funkcjonariusza w czynnościach służbowych.

Zgodnie ze stanowiskiem Sądu Okręgowego, chybiona także pozostaje przedstawiona przez pozwanego wykładnia celowościowa tych przepisów. Gdyby bowiem ustawodawca chciał wyłączyć stosowanie przepisu art.95 ust.2 do funkcjonariuszy, wobec których postępowanie karne warunkowo umorzono, to uczyniłby to wprost w treści pozytywnej tego przepisu. Przepisy dotyczące uposażenia funkcjonariuszy służb mundurowych muszą zaś być interpretowane i stosowane zgodnie z ich brzmieniem. Niedopuszczalna jest ani ich zawężająca wykładnia ani wykładnia rozszerzająca uprawnienia wynikające wprost z określonej normy prawnej.

Mając na uwadze powyższe okoliczności Sąd Okręgowy, na zasadzie art.95 ust.2 ustawy z dnia 9 kwietnia 2010 r. o Służbie Więziennej, orzekł jak w pkt 1 wyroku.

O kosztach procesu orzeczono na mocy art.98 §1 i §3 k.p.c.

W apelacji od przedstawionego rozstrzygnięcia strona pozwana wniosła o zmianę wyroku w całości poprzez oddalenie powództwa w całości i zasądzenie zwrotu kosztów postępowania, w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych, za obie instancje, ewentualnie o uchylenie wyroku w całości i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania Sądowi Okręgowemu w Katowicach z pozostawieniem mu rozstrzygnięcia o kosztach postępowania apelacyjnego.

Apelująca zarzuciła Sądowi pierwszej instancji naruszenie:

I. przepisów postępowania, tj.:

1. art.233 §1 k.p.c. poprzez niewłaściwe zastosowanie i przyjęcie, że doszło do uchylenia zawieszenia w czynnościach służbowych, podczas gdy brak było stosownej decyzji, zaś zawieszenie ustało z mocy prawa bez jego uchylenia, co doprowadziło do uwzględnienia powództwa,

2. art.244 § 1 k.p.c. poprzez przyjęcie, że pismo (...) z dnia 8 lipca 2011 r., stanowi dowód uchylenia zawieszenia w czynnościach służbowych powódki, co doprowadziło do uwzględnienia powództwa;

II. prawa materialnego, tj.:

1. art.95 ust.2 ustawy o Służbie Więziennej przez błędną wykładnię polegającą na uznaniu, że odnosi się także do funkcjonariuszy wobec których postępowanie karne zostało umorzone warunkowo, co doprowadziło do zastosowania przepisu i uwzględnienia powództwa,

2. art.95 ust.4 w zw. z art.95 ust.3 ustawy o Służbie Więziennej przez błędną wykładnię polegającą na przyjęciu, że przepisu tego nie stosuje się do sytuacji, gdy funkcjonariusz, wobec którego umorzono warunkowo postępowanie karne pozostał w służbie,

co doprowadziło do niezastosowania przepisu i uwzględnienia powództwa,

3. art.218 ust.1 pkt 4 ustawy o Służbie Więziennej przez błędną wykładnię polegającą na przyjęciu, że możliwe jest uchylenie zawieszenia funkcjonariusza w wykonywaniu obowiązków służbowych w inny sposób niż w drodze decyzji administracyjnej.

W uzasadnieniu apelacji skarżąca przyznała, iż Sąd pierwszej instancji, badając okres zawieszenia powódki w czynnościach służbowych, trafnie określił czas trwania tego zawieszenia od dnia 4 lipca 2008 r. do dnia 27 czerwca 2011 r. albowiem wynika to

z wydanych decyzji personalnych nr (...) oraz (...). Termin końcowy trwania zawieszenia w czynnościach służbowych określono do czasu prawomocnego zakończenia postępowania karnego. W dniu 27 czerwca 2011 r. postępowanie karne zostało prawomocnie zakończone wyrokiem warunkowo umarzającym to postępowanie. Okres zawieszenia powódki dobiegł końca, co zostało potwierdzone pismem przełożonego do powódki z dnia 8 lipca 2011 r. ((...)/ (...)). Według apelującej, na podstawie tych bezspornych faktów Sąd Okręgowy mylnie stwierdził, iż stan zawieszenia powódki uległ uchyleniu.

Okres zawieszenia w czynnościach służbowych dobiegł końca, skończył się automatycznie z dniem określonym w decyzji - z dniem prawomocnego zakończenia postępowania karnego

i pismo (...) (...) potwierdziło ten fakt, stwierdzając, iż powódka w związku

z takim stanem sprawy zobowiązana jest wykonywać obowiązki służbowe. Apelująca zarzuciła, iż Sąd pierwszej instancji stawiając znak równości pomiędzy „uchyleniem” - a więc pewnym działaniem, czynnością uprawnionego organu, a „upływem okresu zawieszenia” dopuścił się wykładni rozszerzającej przepisów pragmatyki służbowej funkcjonariuszy Służby Więziennej dotyczących uposażenia. Uzasadnione są zatem zarzuty naruszenia art.233 § 1 k.p.c. oraz art.244 § 1 k.p.c.

Strona pozwana wskazała na treść przepisu art.218 ust.1 pkt 4 ustawy z dnia

9 kwietnia 2010 r. o Służbie Więziennej, zgodnie z którym sprawy dotyczące zawieszenia

w czynnościach rozstrzyga się w formie decyzji. Przepis ten obliguje do wydania takiej decyzji również w przypadku konieczności przerwania zawieszenia w czynnościach służbowych, czyli uchylenia takiej decyzji. W sprawie powódki konieczność wydania takiej decyzji, w ocenie skarżącej, jednak nie zachodziła - przesłanki zawieszenia w czynnościach służbowych nie odpadły przez cały okres zawieszenia. Apelująca zaznaczyła, iż odmiennie niż w poprzednim stanie prawnym (art.37 ust.1 ustawy z dnia 26.04.1996 r. o Służbie Więziennej) wszczęcie przeciwko funkcjonariuszowi postępowania karnego o przestępstwo umyślne ścigane z oskarżenia publicznego jest fakultatywne (art.94 ust.2 ustawy z dnia

9 kwietnia 2010 r.) i jeżeli przełożony uznałby, że odpadły powody zawieszenia,

to z pewnością wydałby decyzję o uchyleniu zawieszenia, co jednak nie nastąpiło.

Pozwana podniosła, że uchylenie zawieszenia następuje fakultatywnie, w sytuacji gdy

z uwagi na dobro służby lub z uwagi na oczywistą (w opinii przełożonych) bezzasadność zarzutów stawianych w postępowaniu karnym funkcjonariuszowi zasadne jest podjęcie przez niego wykonywania obowiązków służbowych.

Apelująca zwróciła uwagę na fakt, iż nawet gdyby w obecnym stanie prawnym brak było podstaw do wydania decyzji administracyjnej o uchyleniu zawieszenia w czynnościach służbowych, to powyższe rozważania zachowują odpowiednie zastosowanie do czynności faktycznych (pism, poleceń) uchylających zawieszenie w czynnościach służbowych. Bowiem czym innym jest uchylenie zawieszenia w czynnościach służbowych (jako działanie przełożonego w celu przerwania stanu zawieszenia z powodu odpadnięcia przesłanek jego wprowadzenia), a czym innym stwierdzenie jedynie upływu okresu na jaki zawieszenie zostało wprowadzone.

Skarżąca zarzuciła ponadto, że skoro postępowanie karne prowadzone przeciwko powódce zakończyło się warunkowym umorzeniem, to powódka nie może otrzymać zatrzymanych środków - zgodnie z art.95 ust.4.

Zdaniem pozwanej, art.95 ust.3 ustawy o Służbie Więziennej nie dotyczy wyłącznie sytuacji ustania stosunku służbowego funkcjonariusza, jak to zdaje się twierdzić Sąd Okręgowy w Katowicach, bowiem rozstrzygającym argumentem musi być tutaj brzmienie

art.95 ust.3, który to przepis stanowi, że wypłata następuje także „choćby umorzenie lub uniewinnienie nastąpiło po zwolnieniu funkcjonariusza ze służby”. Tym samym, przepis

art.95 ust.3 i 4 znajduje zastosowanie w przypadku funkcjonariusza pozostającego w służbie, jak i w przypadku funkcjonariusza, który służbę zakończył.

Apelująca podkreśliła, że hipotezy przepisów art.95 ust.2 i ust.3 w zw. z ust.4 ustawy o Służbie Więziennej krzyżują się, w związku z czym sytuacja powódki może zostać przypisana tak do ust.2 (przy uznaniu, że ustanie zawieszenia jest tożsame z jego uchycieniem) jak i do ust.3 (skoro nie może budzić wątpliwości, że ust.3 nie odnosi się jedynie do funkcjonariuszy zwolnionych ze służby). Tym samym niezbędne jest przy wykładni tych przepisów oparcie się na wykładni systemowej i celowościowej, skoro wykładnia gramatyczna nie prowadzi do jednoznacznych rezultatów.

Według skarżącej, skoro ust.2 art.95 zawiera regułę, to ust.3 w zw. z ust.4 powyższego unormowania zawiera od tejże reguły wyjątek, zgodnie z regułą kolizyjną

lex specialis derogat legi generali zastosowanie znajdzie ust.3 w zw. z ust.4. Inne rozumienie wzajemnego stosunku przepisów art. 95 ust.2 oraz ust.3 i 4 powodowałoby, że art.95 ust.3

i 4 byłby przepisem stosowanym jedynie do sytuacji zaprzestania pełnienia służby przez funkcjonariusza, co byłoby jednak sprzeczne z jego literalnym brzmieniem, skoro wskazują

te przepisy, że przepis znajduje zastosowanie także w przypadku zaprzestania pełnienia służby.

Powołując się na art.66 §1 Kodeksu karnego, strona pozwana wskazała, iż warunkowe umorzenie stwierdza fakt popełnienia przestępstwa, jedynie z przyczyn dotyczących tak strony przedmiotowej jak i podmiotowej czynu następuje odstępianie od wymierzenia kary. Warunkowe umorzenie postępowania jest zatem stwierdzeniem, że oskarżony popełnił przestępstwo, powinno zatem wywierać skutek zbliżony do wyroku stwierdzającego popełnienie przestępstwa, czyli skazującego (brak wypłaty zawieszony części uposażenia), a nie taki skutek jak wyrok stwierdzający brak popełnienia przestępstwa, czyli uniewinniający (wypłata zatrzymanej części uposażenia).

Niezasadny jest również, w ocenie apelującej, zarzut Sądu pierwszej instancji dotyczący błędnej wykładni celowościowej tych przepisów dokonanej przez skarżącego. Zamiarem ustawodawcy było wyłączenie możliwości uzyskania zwrotu zawieszony części uposażenia wobec funkcjonariuszy, którym postępowanie karne warunkowo umorzono

i zrobił to w art.95 ust.4 ustawy z dnia 9 kwietnia 2010 r. Pozwany zaznaczył,

iż funkcjonariusz zawieszony w czynnościach służbowych nadal otrzymuje od Skarbu Państwa połowę swoich poborów pomimo, że nie świadczy służby (pracy).

W przypadku gdy ten „przestój” wynika z obiektywnie zwinionych czynów samego funkcjonariusza, wypłata drugiej połowy uposażenia jest sprzeczna z zasadami współżycia społecznego i sprawiedliwości. Co innego gdy to przełożony „wycofuje” się z podjętej decyzji o zawieszeniu uchylając ją lub gdy funkcjonariusz wykazuje swoją niewinność - wtedy na podstawie art.94 ust.2 cytowanej ustawy otrzymuje należne uposażenie.

W odpowiedzi na powyższą apelację, powódka wniosła o jej oddalenie i obciążenie pozwanego kosztami postępowania przed Sądem drugiej instancji.

Sąd Apelacyjny ustalił i zważył, co następuje:

Przyjmując, iż nie doszło do uchycienia zawieszony powódki w czynnościach służbowych, uznał, że apelacja zasługuje na uwzględnienie.

Otóż bowiem należy przypomnieć, że niniejszy spór dotyczy wykładni i stosowania przepisów ustawy z dnia 9 kwietnia 2010 r. o Służbie Więziennej (Dz. U. Nr 79, poz.523 ze zm.), która weszła w życie w dniu 13 sierpnia 2010 r. W dniu wejścia w życie tej ustawy powódka była zawieszona w czynnościach służbowych. Jej zawieszenie nastąpiło pod rządami i na podstawie art.37 ust.1 poprzednio obowiązującej ustawy z dnia 26 kwietnia 1996 r. o Służbie Więziennej (Dz. U. z 2002 r. Nr 207, poz.1761 ze zm.).

Zgodnie z powołanym przepisem funkcjonariusza zawieszano obligatoryjnie w czynnościach służbowych w razie tymczasowego aresztowania lub wszczęcia przeciwko niemu postępowania karnego w sprawie o przestępstwo umyślne ścigane z urzędu. Zawieszenie mogło nastąpić na czas nie dłuższy niż 3 miesiące. W szczególnie uzasadnionych przypadkach okres zawieszenia w czynnościach służbowych można było przedłużyć do czasu prawomocnego zakończenia postępowania karnego.

W oparciu o przedstawioną regulację, decyzją z dnia 3 lipca 2008 r. Dyrektor Okręgowego Inspektoratu Służby Więziennej w K. zawiesił powódkę na okres 3 miesięcy, w związku z przedstawieniem jej zarzutów o przestępstwo umyślne ścigane z urzędu (art.286 §3 k.k.). Jednocześnie w przedmiotowej decyzji, zgodnie z normą art.120 ust.1 cyt. ustawy, na czas zawieszenia w czynnościach służbowych dokonano zawieszenia wypłaty 50% należnego powódce uposażenia.

Następnie decyzją z 2 października 2008 r., w oparciu o przepis art.37 ust.3 ustawy z 1996 r. o Służbie Więziennej, zawieszenie to przedłużono do czasu prawomocnego zakończenia toczącego się wobec powódki postępowania karnego. Przedłużono również zawieszenie wypłaty 50% uposażenia.

Trzeba zatem wskazać, że zgodnie z przepisem przejściowym art.268 ust.1 powołanej ustawy z dnia 9 kwietnia 2010 r., sprawy ze stosunku służbowego określone w art.217 ust.2, a więc m.in. sprawy zawieszania funkcjonariusza w czynnościach służbowych, prowadzone na podstawie ustawy z 1996 r., wszczęte i niezakończone przed dniem wejścia w życie ustawy z 2010 r. są prowadzone na podstawie nowej ustawy.

Oznacza to, iż spór ogniskował się wokół problematyki wykładni i stosowania norm przyjętych w treści art.95 ust.2-4 cyt. ustawy z dnia 9 kwietnia 2010 r.

Dla jasności dalszego wyводу potrzebne jest przedstawienie treści owego przepisu, który w ust.1 stanowi:

w razie uchylenia zawieszenia w czynnościach służbowych funkcjonariusz otrzymuje zawieszoną część uposażenia oraz podwyżki tego uposażenia, wprowadzone w okresie zawieszenia, jeżeli nie został skazany prawomocnym wyrokiem sądu za przestępstwo umyślne ścigane z oskarżenia publicznego lub umyślne przestępstwo skarbowe z oskarżenia publicznego lub umyślnie popełnione przestępstwo skarbowe lub ukarany karą dyscyplinarną wydalenia ze służby;

w ust. 3 brzmi:

w razie prawomocnego umorzenia postępowania karnego o przestępstwo lub przestępstwo skarbowe lub uniewinnienia prawomocnym wyrokiem sądu w tej sprawie, funkcjonariusz otrzymuje zawieszoną część uposażenia oraz podwyżki tego uposażenia, wprowadzone w okresie zawieszenia, chociażby umorzenie lub uniewinnienie nastąpiło po zwolnieniu funkcjonariusza ze służby;

w ust. 4 stwierdza:

przepisu ust.3 nie stosuje się, w przypadku gdy postępowanie karne o przestępstwo lub przestępstwo skarbowe, o których mowa w ust.2, umorzono z powodu przedawnienia, amnestii, a także w przypadku warunkowego umorzenia tego postępowania.

Zatem, dla oceny zgłoszonego przez powódkę żądania, odwołującego się do dyspozycji normy art.95 ust.2 cyt. ustawy z dnia 9 kwietnia 2010 r., konieczne okazało się udzielenie odpowiedzi na pytanie: czy powódce uchylono

zawieszenie w czynnościach służbowych. Uzyskanie odpowiedzi na owo zasadnicze pytanie poprzedzone być musiało wyjaśnieniem dwóch kwestii. Pierwsza sprowadzała się do rozstrzygnięcia: czy uchylene zawieszenia w czynnościach służbowych powinno nastąpić w formie decyzji; a druga, czy podjęta została decyzja o uchyleniu zawieszenia powódki w czynnościach służbowych.

I tak, dla Sądu drugiej instancji oczywistym jest, że skoro, zgodnie z treścią art.218 ust.1 pkt 4 cyt. ustawy z dnia 9 kwietnia 2010 r., sprawy dotyczące zawieszenia

w czynnościach służbowych rozstrzyga się w formie decyzji, to do takiej kategorii spraw należy również uchylene zawieszenia w czynnościach służbowych. Inaczej mówiąc, uchylene zawieszenia w czynnościach służbowych jest sprawą dotyczącą zawieszenia

w czynnościach i rozstrzygane jest w formie decyzji.

Zgromadzony w sprawie materiał dowodowy nie pozwala na przyjęcie tezy, iż decyzja taka została wobec powódki podjęta.

Otóż bowiem, decyzja o uchyleniu zawieszenia w czynnościach służbowych musiałaby zapaść na podstawie przepisu art.154 lub 155 k.p.a. Rozstrzygnięcie, który

z wymienionych przepisów stanowiłby podstawę formalnoprawną takiej decyzji jest dla niniejszego sporu nieistotne, ważne jest natomiast to, iż uchylene decyzji powinno przybrać formę decyzji. W oparciu zaś o normę art.104 k.p.a., należy przyjąć, że decyzją administracyjną jest jednostronna czynność posiadająca odpowiednią formę prawną i określająca konsekwencje stosowanej normy prawnej w odniesieniu do konkretnie oznaczonego adresata w sprawie indywidualnej. Istotnym elementem decyzji, jako przejawu woli organu administracyjnego, jest stanowcze rozstrzygnięcie sprawy objętej wnioskiem wszczynającym postępowanie. Inaczej mówiąc, decyzja administracyjna - zgodnie z art.104 k.p.a. - rozstrzyga sprawę co do jej istoty w granicach żądania określonego przez strony. Natomiast rozstrzyganie w postępowaniu administracyjnym polega na zastosowaniu obowiązującego prawa do ustalonego stanu faktycznego sprawy administracyjnej.

W ten sposób organ administracji publicznej realizuje cel postępowania administracyjnego, jakim jest urzeczywistnienie obowiązującej normy prawnej w zakresie stosunków administracyjno-prawnych, gdy stosunki te tego wymagają. Stosownie do tego celu postępowania administracyjnego, jak i istoty decyzji administracyjnej można odróżnić podstawę faktyczną i podstawę prawną decyzji administracyjnej. Podstawę faktyczną stanowią dokonywane przez organ administracji publicznej ustalenia faktyczne, a podstawę prawną stanowią te przepisy prawne, które organ przyjął w danym wypadku za obowiązujące i zastosował w swym orzeczeniu (M.Jaśkowska, A.Wróbel, Kodeks postępowania administracyjnego. Komentarz, Zakamycze, 2000 r.).

Mając na względzie przedstawione okoliczności, uznać należy, iż pismo Dyrektora Okręgowego Służby Więziennej z dnia 8 lipca 2011 r. w brzmieniu:

W związku z prawomocnym zakończeniem w dniu 27 czerwca 2011 r. prowadzonego przeciwko Pani postępowania karnego w sprawie o przestępstwo umyślne ścigane z urzędu informuję, że od chwili obecnej jest Pani obowiązana do pełnienia służby na stanowisku radcy prawnego w Okręgowym Inspektoracie Służby Więziennej w K.. Wyrokiem z dnia 13 maja 2011 r. Sąd Rejonowy w Jastrzębiu Zdroju warunkowo umorzył postępowanie karne prowadzone przeciwko Pani w sprawie o czyn z art.286 §3 k.k. co było podstawą zawieszenia w czynnościach służbowych na mocy Decyzji Personalnej Nr (...) do czasu prawomocnego zakończenia tego postępowania. Wyrok ten uprawomocnił się z dniem

27 czerwca 2011 r.,

z uwagi na swą formę i treść nie jest decyzją, w opisanym wyżej rozumieniu.

Jest natomiast pismem informacyjnym, sporządzonym jako odpowiedź na zgłoszenie się powódki do pełnienia służby. Powódka bowiem, w piśmie z dnia 28 czerwca 2011 r. poinformowała Dyrektora pozwanej, iż w dniu 27 czerwca 2011 r. uprawomocnił się wyrok Sądu Rejonowego w Jastrzębiu Zdroju z dnia 13 maja 2011 r., sygn. akt II K 394/09,

w którym warunkowo umorzono postępowanie karne w jej sprawie. Tak więc, powódka (radczyni prawna) nie złożyła wniosku o wydanie decyzji o uchyleniu zawieszenia w czynnościach służbowych, a co ważniejsze, w dniu 27 czerwca 2011 r. stan zawieszenia w czynnościach ustał, gdyż zawieszenie obowiązywało do czasu prawomocnego zakończenia toczącego się postępowania karnego, a uchylić można było jedynie istniejące zawieszenie.

Przedstawioną wyżej argumentację należy wzmocnić wnioskami wypływającymi z zastosowania wykładni funkcjonalnej, wykorzystującej specyfikę statusu pracowniczego kategorii umundurowanych funkcjonariuszy służb publicznych. Była ona już kilkakrotnie przedmiotem rozważań Trybunału Konstytucyjnego (np. w uzasadnieniach wyroków z 23 września 1997 r., K 25/96, OTK 3-4/97/36, z 27 stycznia 2003 r., SK 27/02, OTK-A 1/03/2), wskazującego, na wspólną im pełną dyspozycyjność i zależność od władzy służbowej, wykonywanie zadań w nielimitowanym czasie pracy i trudnych warunkach, związanych nieraz z bezpośrednim narażeniem życia i zdrowia, wysoką sprawność fizyczną i psychiczną wymaganą w całym okresie jej pełnienia, niewielkie możliwości wykonywania dodatkowej pracy i posiadania innych źródeł utrzymania, ograniczone prawo udziału w życiu politycznym i zrzeszania się. Wszystkie te cechy z uwagi na charakter służby stanowią o istotnym podobieństwie służb mundurowych i przyjętych w każdej z nich rozwiązań prawnych w zakresie stosunków służbowych (tak WSA w Poznaniu w uzasadnieniu wyroku z dnia 31 maja 2011 r., II SA/Po 34/11).

Rozwiązania prawne zawarte w art.95 ustawy z 2010 r. o Służbie Więziennej w swej normatywnej treści odpowiadają rozwiązaniom przyjętym w art.43 ustawy z dnia 12 października 1990 r. o Straży Granicznej (Dz. U. z 2005 r. Nr 234, poz.1997 ze zm.), w brzmieniu obowiązującym od 11 czerwca 2007 r. Zgodnie zaś z normą §4 ust.1 pkt 1 rozporządzenia Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 4 marca 2002 r. w sprawie trybu zawieszania w czynnościach służbowych funkcjonariuszy Straży Granicznej (Dz. U. Nr 23, poz.237), zawieszenie w czynnościach ustaje w przypadku prawomocnego zakończenia postępowania karnego, natomiast na podstawie §4 ust.2 cyt. rozporządzenia, zwieszenie uchyla się – w formie decyzji – jeżeli ustaną przesłanki wskazujące na celowość zawieszenia lub ustaną przyczyny jego przedłużenia.

Zatem, w sytuacji gdy nie uchylono wobec powódki zawieszenia w czynnościach służbowych, a analizowany stan zawieszenia ustał wobec prawomocnego zakończenia postępowania karnego, to jej prawo do zawieszony części uposażenia ocenić należało w świetle przesłanek oznaczonych w normie art.93 ust.3 w zw. z art.4 cyt. ustawy z dnia 9 kwietnia 2010 r. Skoro zaś prawomocne zakończenie wobec powódki postępowania karnego było rezultatem warunkowego jego umorzenia, to wystąpiła negatywna przesłanka wyłączająca uprawnienie powódki do spornego świadczenia.

Konkludując, Sąd drugiej instancji uznał żądanie pozwu za bezpodstawne i na mocy art.386 §1 k.p.c., orzekł reformatoryjnie jak w sentencji.

O kosztach procesu za obie instancje Sąd Apelacyjny rozstrzygnął na mocy art.98 i art.99 k.p.c. w zw. z art.11 ustawy z dnia 8 lipca 2005 r. o Prokuraturii Generalnej Skarbu Państwa (Dz. U. Nr 169, poz.1417 ze zm.) w zw. z §17 rozporządzenia Prezesa Rady Ministrów z dnia 4 listopada 2009 r. w sprawie zakresu i trybu współdziałania Prokuraturii Generalnej Skarbu Państwa z właściwymi podmiotami przy wykonywaniu zastępstwa procesowego Skarbu Państwa i zastępowania Rzeczypospolitej Polskiej oraz przy wydawaniu opinii prawnych (Dz. U. Nr 190, poz.1477) w zw. z §6 pkt 6 w zw. z §12 ust.1 pkt 2 i ust.3 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 r. w sprawie opłat za czynności adwokackie oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej z urzędu (Dz. U. Nr 163, poz.1348 ze zm.).

/-/ SSA J.Pietrzak /-/ SSA M.Procek /-/ SSA Z.Gwizdak

Sędzia Przewodniczący Sędzia

ek